

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 23. Fylke: Troms.
 Tilleggsspørsmålnr. Herad: Skjervøy
 Emne: Bordskikk til hverdags. Bygdelag: Skjervøy herred.
 Oppskr. av: herredsaagronom Gard: Hele herredet.
 Rønning Østgaard, (adresse): Skjervøy. G.nr. 1-72. Br.nr.

- A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. Både av andres og egen.
 B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Sp.1.Måltidene har været inntatt og inntas av familiens medlemmer og tjenere i fellesskap.

Sp.2.Hele huslyden satt og sitter ved samme bord.

Sp.3.Det vanlige er at alle spiser på samme tid ved kjøkkenbordet.

Sp.4.Husbondsfolk og tjenere spiser samme maten.

Sp.5.Det vanlige er at familien spiser på kjøkkenet, selv om de har spisestue.

Sp.6.Ved større høytider og merkedager spiser hele huslyden i spisestuen når det gjelder middagsmaten.

Sp.7.Alle har sine faste plasser ved bordet. Husbonden i bordenden.

Sp.8.Det har ikke været skikk at barna skulde stå ved bordet å spise.

Sp.9.Husbonnens plass er framleis høgsetet. Hans plass er markert ved at han sitter rett overfor husmora.

Sp.10.På samme måte som under spr.9.

Sp.11.Tidligere var det ikke nøye med håndvask før måltidene. I de siste åra ar det blitt mer å mer almindelig med håndvask før måltidene, men der forekommer en rekke tilfeller hvor slik vask ikke foretas i almindelighet. Det har alltid været praktisert at mannfolka har tatt hodeplagget av seg under inntaking av måltid.

Sp.12.I eldre tider spiste hele huslyden av samme fatet, når det gjaldt grøt, fisk og lever. Dette er det blitt slutt med i de siste 20 år. Felles melkekopp var også brukt tidligere, men ikke i de senere år. Til melkekopp nyttes vanlig en alm. kaffekopp-tildels spesielle melkekrus. Det er ikke uvanlig at en tar en skje graut og dypper den i melkekoppen før den inntas. Tildels helles melken på grauttallerkenen. Det må nokk sies å være kaffedrikkingen som har innført bruken av spesielle kopper.

Sp.13.Det har ikke været vanlig at gryta er blitt satt direkte på bordet.

Når der er fremmede tilstede blir oppdekningen utført mer korekt enn vanlig.

Sp.14.Når der brukes smørr eller margarin til fisken er det tildels brukt å legge fisk og potet mellom flatbrødstykker etterat smørr eller margarin først er smurt på brødet. Sild og kjøtt spises derimot på vanlig måte. Fisk, sild og kjøtt spises vanlig til midag. Det er ofte brukt å spise fisk eller sild til kvelds også. Beta, blir brukt når fisk og potet legges mellom brødstykkene.

Sp.15.Det anses som god bordskikk å ta sukkerbiten i munnen og drikke kaffe til.

- 2
- Sp.16. Det anses ikke som god skikk å drikke kaffe av skålen.
- Sp.17. Når gaffelen kom i bruk vet en ikke. Det forekommer enda en flerhet av tilfeller hvor gaffel ikke nyttes.
- Sp.18. Ved spising av tørket kjøtt og flesk ble brukt tollekniv, men ellers vanlig bordkniv såvel av kvinne som av mann.
- Sp.19. I eldre tider var skjeene forarbeid av tre eller horn og hvert familiemedlem hadde sin skje. Disse var vanlig oppsatt i et tre på veggen. I de senere år er en gådd helt over til å bruke vanlige skjer. Hvert familiemedlem har vanlig sin skje. Ved overgang til metalskjeer blir det vanlig å vaske skjeene og nu gjøres det alltid.
- Sp.20. I de siste 50 år er det blitt vanlig å bruke porselen eller stentøy til talerkener, drikkekar, kommer m.v. I eldre tider ble brukt treskåler. En gikk over fra fellesfat til dype talerkener, ved spising av graut.
- Sp.21. Det har ikke vært vanlig å bruke bordduk til hverdags. Nu er det derimot blir mer almindelig. Bordduken ligger vanlig på bordet mellom måltidene.
- Sp.22. Det vanlig er å bruke voksduk. Hvitskurt bord eller dalt bord brukes også.
- Sp.23. Enhver forsyner seg selv med det han vill. Kunn mindre barn har fått og for tildelt mat. Det minste barna for tildelt mat først. En kaller dette for å dele ut maten.
- Sp.24. Det er ikke uvanlig at ost og smør fordeles. Brød deles vanlig ikke ut. Tildels fordeles flatbrød.
- Sp.25. Fordelingen av mat til barna ble foretatt etter barnas størrelse og alder.
- Sp.26. Vanlig er barna 7 år. Fra det 7 år for de forsyne seg selv. Far og mor hjelper de små barna.
- Sp.27. Det har vært ganske almindelig å tygge maten til småbarn.
- Sp.28. De fleste familier læser før maten og etter denne. Er det bare voksne læser en lavt, og er det barn læser en av disse høyt. Barne læser vanlig vekselvis. Der gjøres oftest forskejell når der kommer fremmede.
- Sp.29. Det var tillatt å snakke mens en spiste. Som regel var det og er det husbonnsfolket som fører ordet.
- Sp.30. Det anses ikke upassende å le ved bordet.
- Sp.31. Det er ikke og har ikke vært vanlig å synge ved bordet.
- Sp.32. Som regel må en vente til alle er ferdig med maten før en går fra bordet.
- Sp.33. Som regel sa og seier en takk for maten til husbonnsfolket.
- Sp.34. Signe maten eller vel bekomme.
- Sp.35. Hvis den fremmede var langveisfarende, ble han som regel bedt til bords.
- Sp.36. Ja, som regel - hviss det ikke gjaldt og gjelder nære naboer.
- Sp.37. Som regel fikk gjesten ekstra traktament. Slik også no.
- Sp.38. Ja, som regel.
- Sp.39. Som regel for almindelige fremmede spise på kjøkkenet. "Finere folk" ble og blir bedt inn i stua. Husfaren eller husmoren spiser vanlig sammen med den fremmede.
- Sp.40. Det har vært og er vanlig å "nø" en gjest til å forsyne seg.
- Sp.41. Hviss gjesten spiser alene, er vanlig husbønnen eller i hans fravær husmora tilstede under måltidet, for å underholde gjesten. Dnne plasserer seg da vanlig med frot mot gjesteh.

5285

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

